

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Oratio Panegyrica Habita In Sacra Aede B. Mariae Aspricollensis Ipso Festo Assumptionis ejusdem Die

Venne, Franziskus vanden

Mechliniae, 1663

R. P. Joannis Vincartii S. J. Epistola Heroica Angelus Templi B. Virginis
Aspri-Collensis Custos ac Praeses. Alexandro VII. Pont. Max.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12159

R. P. JOANNIS VINCARTII S. J.
EPISTOLA HEROICA

Angelus Templi B. VIRGINIS
ASPRI-COLLENSIS Custos
ac Præses.

ALEXANDRO VII.
PONT. MAX.

*Gratulatur nomine Deiparæ de transmissio, oblatoque
illic in perpetuam affectus sui ac benevolentia tesse-
ram per insigni Tapede, CHISIANIS insignibus,
quæ Montes, Quercum, Stellamque exhibent, opere
Phrygio intextis. Simul faustissima rei Christianæ
incrementa tali Pontifice auguratur, & felicitatem
vovet.*

V Idimus: accepta est Magnæ tua cura MARIÆ,
Et Phrygiâ illusus nobilis arte Tapes.
Agnovit Collesque tuos, Quercumque, Iubarque
Sideris, Æternâ munus ab Vrbe datum,
Vix templi facies instrato splenduit auro,
Atque oculos rapuit textilis ille decor:
Cum summo aspiciens cæli de vertice Virgo,
Lumine quo nebulas longiùs ire jubet:
Conveniunt nobis CHISIORUM stemmata, dixit;
Tesseraque in titulos emicat illa meos.

D 2

Et

Et mihi sunt Colles, veterem tenui hospita Quercum,
 Affulgetque meis Stella corusca tholis.
 Angele, quid cessas? castam citò sume papyrum:
 Scribe: ferat sensus scripta tabella meos
 Aggredior: vultu scribentem Diva benigno
 Adjuvat & lentam non sinit esse manum.
 Neve diu dubiam remoretur Epistola mentem,
 Aut cui mittatur nesciat istud opus:
 Quam dudum meruit, nostram Latium usque salutem
 Portet ALEXANDRO littera, Mater ait.
 Causa subest: teneris hunc fovi Mater ab annis,
 Nec nostri affectûs degener ille fuit.
 Tempora si recolo, primæque exordia vitæ:
 Parvus adhuc nostri dignus amoris erat.
 Scimus ut ille lubens, jam vates, carmina vatum
 Excepit, niveus quæ mihi panxit Amor
 Pergat, sic sacros dignatus laude Poëtas,
 Alba pudicitiaë castra fovere meæ.
 Obstitit ah! nimium nobis qui primus in orbe
 Parnassi puras fulfure tinxit aquas
 Est mihi cara Cohors, cui nomen fecit I E S U S,
 Virgineos vates instruit illa mihi.
 Hos amat & CHISIUS, seu quos modò sidera norunt,
 Seu quos in vivis noster hic orbis habet.
 Efficiam ut tanto sint Mœcenate disertis,

Et

a Inter hos iure annumerandus Sidronius Hoffschius Flandro-belga Soc. Iesu,
 cuius operibus Poëticis valde afficiebatur Card. Chisius: Cuiusdam Pontifici
 Alexandro VII. opera eius posthuma dicata fuere, à Jacobo V. Kallio, eiusdem
 Soc. ac Provinciae, Elegiis etiam impressis, eidemque Summo Pontifici dicatis,
 celebri Poëta,

Et formanda meis ora rigentur aquis.
 At propiora vocant: fidis committe tabellis
 Dicere quæ cœpi, quæque notanda loquar,
 Scimus ut ad Nostram Peregrinus Nobilis Ædem
 Venerit, hîc ubi Mons & mihi Quercus erat.
 Templum adit, aspirant leni procordia motu;
 Aggerit & casto thura cremanda foco.
 Hîc dum vota offert nostras affusus ad aras,
 Æterno Natum sacrificatque Deo.
 Æstuat intus amans, plusque uno carpitur igni:
 Pro se, pro pacis fœdere multa vovet.
 Vt vidi, ut dixi, placet hoc: Nati que meis que
 Auspiciis posthac iste juvandus erit.
 Quos secum defert tractanda negotia Pacis,
 Vt nobis, Nato sunt quoque cara meo,
 Nos dabimus quod amat, bellè huc se contulit hospes:
 Cudendi statio fœderis, ara mea est
 Incipit hîc positus miles mansuescere telis,
 Quaque prius ferrum,serta tenere manu.
 Scimus (& hoc gratum) Nati Patientis ut olim
 Funera deflevit, sic quoque gratus amans.
 Interior secessus erat, flammis que ciendis
 Commodus: hæc solus tecta laremque subit
 Sunt illic animo quæ verset plurima, sunt quæ
 Ponderet, exemplis post animanda suis.

D 3

Ahl

b Missus Apostolicus Legatus in Germaniam ad comitia generalia pacis ineunda inter Reges ac Principes Christianos, ad B. Virginem Aspri-Collensem in Brabantia venit venerabundus, ibiq; sacrosanctum missæ Sacrificium obtulit.
c Secessus Exercitiorum Colonia apud PP. Soc. Iesu, ubi orans coram Crucifixi-
 pia imagine, non pauca in futurum agenda didicit, statuitque.

Ah! quoties natum pendentem à stipite cernens,
 Hæccine, Christe, tibi bella moventur? ait:
 Pungit spina caput, tenduntur brachia, clavi
 Perfodiunt palmas perfodiuntque pedes.
 Lancea crudelis, quò te ferus impetus egit?
 Quàm lato, heu! foffum vulnere pectus hiat!
 Debueras potiùs vel totâ cuspide ferri,
 Quod prius effodit culpa, subire latus.
 Quid queror? ah! nobis fodiuntur pectora: nobis
 Quam portam fecit lancea, servat amor.
 Quando erit, ô, IESU, tibi sic ut jungar! eodem
 Et dabitur tecum funere posse mori?
 Audimurne? an adhuc fatalia stamina restant
 Tam citò per fusos non minuenda suos?
 Quò me fata vocant, certum est properare: pericla
 Inter mille licet, sanguineasque vias.
 In Cruce fors nostra est, & erit, pie Christe; laborem
 Finiit illa tuos, finiet illa meos.
^d Flebilis extat adhuc Nati hæc morientis imago,
 Et CHRISTO fufas audit ut ante preces.
 Tunc ego prævidi venturis ordine fatis,
 Supremum terris Romulidisque Caput.
 Nec res ista suis caruit successibus: orbis
 Imperium CHRISTUS, juraque summa tenet,
 Occupat Augustæ Princeps Capitolia Sedis
 Pacis amans, titulis invigilatque meis.
^e Scilicet hinc nitidis fulgent mea festa coronis,
 Et purâ redeunt candidiora nive.

^d Eandem Crucifixi Imaginem, iam Pontifex Romam ad se transmitti curavit:
^e Bullam edidit pro Immaculatâ Conceptione Deiparæ Virginis, quæ per omnes
 orbis Christiani Ecclesias communi lætitiâ, piòque applausu excepta est.

Nunc prodit stellis cœloque simillima tellus,
 Et cultu formæ conveniente meæ.
 Victor amor, niveâ liquidum secat aëra pennâ;
 Atque in me CHISIUM prædicat author opus.
 Nec meritas reddam tali pro munere grates?
 Nec materna meus dona rependat Amor?
 Non erit hoc: melior vivit sub pectore sensus:
 Imperio par est mens animusque meo.
 Nostrum est auriferis quidquid Pactolus arenis,
 Gemmarum quidquid decolor Indus habet.
 Cui volo, sacratæ præcingunt tempora mitræ:
 Cui volo, condecorant aurea sceptræ manus.
 Attamen ut variis, sparsimque hæc dona ferantur;
 Ornabunt CHISIAS plenius illa domos.
 Angele, scribe vel hoc auro, vel murice: scriptum
 Spectet ALEXANDER, gens CHISIANA legat.
 Quàm bellè ut cælum studiis concordibus ardet,
 Et nostra hîc etjam vota coronat amor!
 f Nec procul à terris Pax est Byzantia: lunæ
 Cum globus impletur & cornua nulla micant.

f Revocatur hîc in memoriam ingeniosissimum Annagramma, plenumq; felicitatis
 augurii, quod Alexandro VII. sub Pontificatus eius initia obtulit R. P. Ioan.
 Nierenbergius Hispanus Soc. Jesu, in libello supplici pro Immaculata Conceptione
 B. Virginis & pace Ecclesie obtinenda, hisce verbis.

Sanctissimus Pater & Dominus

ALEXANDER PAPA SEPTIMVS

QVI ERAT ANTEA

FABIVS CHISIVS

Annagramma.

QVARTVS E SENIS PAPA

DEI MATRI CHARISSIMVS

Ipsi labem Adæ non fuisse statuet,

tunc Pax.

g Cornuta Luna Turcorum insignia.

Quidni castra meis concedant Turcica signis,
 Terraque quam Nati diluit ante cruor?
 Quidquid id est, nec sic pia cura elanguet amantis:
 Suscitatur assuras ad nova vota faces.
 Rursus adit Belgas, Collemque revisit Acutum,
 Et mea magnifico munere templa colit.
 Confluit ad nostras excita Brabantia sedes:
 Vicinos Batavos hæc quoque festa movent.
 Quid faciam nisi amem? certamine provocor isto:
 Vincamus: quando præmia victus habet.
 Ergo quod sancti mores, quod grata voluntas
 Candida quod virtus, quodque reposcit amor:
 Vivat ALEXANDER, longos florescat in annos;
 Vivat, & oblatum nobile duret opus.
 Quod solium sublime tenet, clementia cingat,
 Prosperitas albâ sustineatque manu.
 Pervigil æterni Custos ac Præses Oivilis,
 Areat infestos nocte dieque lupos.
 Hæresis elisos nequidquam mordeat hydros,
 Exulet & secum nigra venena ferat.
 Circùm agni, nivei circùm pascantur olores;
 Grex est munditiæ concolor ille meæ.
 Post ubi Pacificâ Sæclum signaris Olivâ,
 Hanc etiam moriens ad mea regna ferat.
 Tunc bene possessi pura inter lumina cæli
 Excipiam amplexus illius, ille meos.
 Dixerat hæc Virgo: subscripsimus, accipe veri
 Nuntium, & Angelicâ dicta relata fide.
 Cætera quid memorem? per longa cacumina montis

Fest.

Festivus visa est reddere turba sonos.
 Vox fuit, ut saxa allisa remurmurat Echo:
 Et crebrò auditum nil nisi præter, erit
 Nimirum Virgo summè dominatur, agendo
 Maxima, promisso non minor ipsa suo est.
 Quid quod & augusti tangit me gloria facti?
 Grator hâc etjam fit mihi parte labor.
 Neu dubites, munus servabo fideliter ædi:
 Ultima pars curæ non erit illa meæ.
 Vis plura? inspergam dono pia semina flammæ,
 Atque auri plusquam luce micabit opus.
 Venerit huc quoties spectator, & hauserit ignem;
 Virgo, pii (dicet) pignus amantis habes,
 Forsan & adijciet: regali ut nomine summus,
 Obsequioque tibi summus amator erat.
 Ergo vivat amans: non hunc pluviale Capellæ
 Sidus, non madidis terreat Auster aquis.
 Æstivos numeret moderato sidere menses,
 Nec videat glacies aspera bruma tuas.
 Sic CHISII Colles Marianis Collibus adstent:
 Sic vireat passis Quercus amœna comis
 Sidera sic rutilent Stellis adjuncta MARIÆ,
 Et faustum multis duret utrumque jubar.
 Quod superest nostro claudatur Epistola voto,
 Quòd cupiam toto, quâ patet, orbe legi.
 Inter ALEXANDROS ter Summe, ter Optime Præsul,
 Imperium retine promeritumque decus.
 Quod tua scuta altis prætendunt montibus astrum,
 Certa micaturi signa favoris habent.

E

Ergò

Ergò tua extremis fac gratia luceat Indis,
 Et Iaponi infestus delinat esse Iapon.
 Imperium quod Sina tenet, Cæloque, Deoque
 Ut pateat, Claves postulat ecce tuas.
 Annuis? accurrent Socii, quos alluit Ister,
 Quos Mosa, & sparsis Scaldis oberrat aquis.
 Adde quod & totis quæ gens ea diffusa terris,
 Ad nutus vivit, currit & illa tuos.
 Quid referam ut Scythico metuendus Sarmata telo,
 Perrupit muros, Sinica terra, tuos?
^b Victorem mirêre novum: dat jura subactis,
 Et prope jam Christi victus amore subest.
 Nec tantùm longè positos fulgoribus affla:
 Sunt hîc & Batavi, quos tuus urat Amor.
 Proxima me tangunt: te tangunt omnia: totus
 Orbis in amplexus & tua jura venit,
 Sit plusquam ipsa suo divisa Britannia Ponto,
 Tranare oppositi as fax tua novit aquas.
 Sic Cimber, sic Moschus, Arabs sic supplice ritu
 Gaudeat ad sacros oscula ferre Pedes.
 Tunc bene pacatis pacato Numine terris
 Diceris toto Maximus orbe Pater!
 Finiturus eram: sed restant ultima, dicam:
 Ne tuus ex uila parte prematur honor.
 Quæ bene cœpisti. constans age prælia: utrimque
 Gloria certantes, Laurus utrimque manet.
 Pro Diva pugnas, pro Te Diva: illius auge

Dum

h Tartari qui olim Sarmatæ, iam Sinensis Regni maximâ parte potiuntur: qui victores ita se P. Societatis isto in regno fidem Christi prædicantibus benignos exhibent, ut præeunte ipso Rege primis fidei elementis instrui non abnuant.

Dùm fortis tiulos, auget & illa tuos.
 Interea officiis quoniàm convenimus ambo,
 Atque præesse idem Montibus urget Amor.
 Alter ad alterius curas accedat amicas,
 Mitescent sociâ munia nostra fide.
 Quique mihi Mons est, quàmvis & acutus & asper,
 Posthâc te assumpto Præsîde lenis erit
 Accurrent populi gens Belgica: Tempa subibunt
 Exemplo & dono nobilitata tuo.
 Utque reor, dicent: pulchrum Divâ auspice Collem
 Fecit ALEXANDER, fecit & iste Tapès.
 Quin etjam auguriis si res ventura probetur:
 Cum stabunt vacuâ flamina rapta colo.
 Hic Belgæ memores facti, memoresque MARIÆ,
 Iusta tibi dicent, inferiasque dabunt.
 Spectandoque licet Romæ condare Sepulchro,
 Et CHISIA incisus prædicet acta lapis.
 Inscribent Donoque tuo, pulchroque Tapeti,
 Ceu tumulo, versus forsitan hosce duo:

VIXIT ALEXANDER TEMPLI HUIUS CULTOR: AMANTIS

DONA TAPÈS: FUNCTO SIDERA VIRGO DEDIT.

E 2

EPIG-

i Alexander VII. in prognosticis Romanorum Pontificum à S. Malachia Hiberniæ Primate, qui obiit anno 1148, hoc lemmate insignitur: Custos Montium: quippe qui Gentilitio Christianorum scuto, ut supra notatum est, Montes exhibet, supernè affulgente Stellâ tanquàm oculo vigili ad custodiam.